

Olorar la literatura

El passat dijous 8 de novembre, en la segona sessió del Club de lectura d'enguany, es va poder flairar la literatura en tota la seva intensitat. La visita de la Mercè Jordà a l'institut va suposar per a tots els assistents –molt nombrosos, més una trentena d'alumnes i molts professors- l'oportunitat d'escoltar una autora que havia escrit per la necessitat de deixar memòria de les vivències de la seva infància i joventut. *Aquella olor de pa*, que els alumnes havien llegit prèviament, va esdevenir per a molt d'ells una intensa experiència i la descoberta d'una veritat: malgrat les circumstàncies vitals i històriques tan diferents, hi ha molt per aprendre de la vida de la nostra gent gran.

La sessió va començar amb la presentació de l'autora i del llibre per part de l'Alba Cabrafiga, la Mariona Falgueras i la Mireia Guillaumes; de fet, les tres van ser les conductores de l'acte ja que a través de diverses preguntes van anar animant l'autora perquè desvetllés tot el que hi havia darrera un llibre tan personal com el que havia escrit.

Mercè Jordà es va mostrar molt agraïda de poder venir a l'institut a parlar de la seva obra i va estar molt emocionada al veure com els joves lectors havien aconseguit copsar molts dels matisos que ella volia exposar en aquest volum de records. De fet, l'autora va explicar com aquest projecte es va iniciar molts anys enrere, a partir de notes i esborranys on anava posant per escrit les vivències de la que havia estat una nena i més endavant una adolescent durant la guerra i la llarga postguerra; el temps, però, va ser al final allò que la va animar a ordenar tot aquest material i donar-li forma definitiva de llibre; amb cruesa i lucidesa ella ho va voler explicar: “Jo m'aniré, però el llibre quedarà”.

Els alumnes sovint interrompien les explicacions de l'autora tot aixecant la mà i preguntant sobre aspectes diversos del relat –per què és tan important el pa?, quin és el record més emocionant de la seva infantesa?, la van ajudar a escriure'l els seus fills?- o, senzillament, exposant com els havia agradat i com, en alguns casos, s'havien sentit identificades amb tot allò que ella explicava tan detalladament; no era estrany perquè, com assegurava la pròpia Mercè Jordà, “no hi ha tanta diferència entre el jovent d'ara i el d'abans. Poden haver canviat els jocs, la pressió de l'església o la dictadura, que limitava la llibertat i adoctrinava la mainada, però al final s'imposen la bona gent i els bons sentiments.”

La conversa amb la Mercè Jordà era fluida i amena; en ocasions buscava el recolzament de la seva filla, la Carme Pagès, que l'acompanyava, però només per precisar alguna dada o algun detall. Sorprenia als alumnes pel seu vigor i lucidesa i per la seva capacitat per relacionar les experiències viscudes feia desenes d'anys amb la situació actual, tan política com social. Els alumnes no es trobaven davant d'una àvia que explicava anècdotes del passat, episodis més o menys pintorescos, sinó que escoltaven una dona que havia volgut deixar constància d'una època carregada de tendresa però emmarcada en uns temps crus dominats per la injustícia, la gana i la por. En aquest sentit, l'autora va explicar com un parell de setmanes enrere, va tenir l'oportunitat d'anar a Banyoles i assistir a un acte que, amb la presència del President

del Parlament de Catalunya, Roger Torrent, va homenatjar les víctimes del franquisme de la ciutat i la comarca; en ell va poder rebre el diploma acreditatiu de la Generalitat on constava l'anul·lació del consell de guerra que va patir el seu pare –un home bo- i que l'havia condemnat a uns terribles anys de presidi.

Diversos alumnes li van preguntar al voltant del títol del llibre i l'autora va explicar com aquest no era el que ella havia inicialment previst. El projecte es deia, en un primer moment *Pàgines recordades*, o potser *Records viscuts*. Per indicació de l'editor va decidir buscar un títol més evocatiu, i reunida amb tota la família va sorgir *Aquella olor de pa*. Quan la Mercè Jordà va explicar l'emoció que experimentava quan en algun moment de la seva infantesa va poder percebre aquella olor càlida i acollidora del pa tot just sortit del forn, tots els presents van tancar els ulls i van poder evocar l'olor d'aquest aliment i el perfum de la bona literatura.